
Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., ako sprostredkovateľ finančnej pomoci na zmiernenie negatívnych následkov pandémie

Olga Kadlečíková¹

Abstrakt

Významnú úlohu v pomoci slovenským podnikateľom vyrovnáť sa s výzvami pandémie koronavírusu zohráva aj Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., ktorá poskytuje úvery malým a stredným podnikateľom v rámci úverových programov Podnikateľ 2020 a Úver SIH a je zároveň správcou štátnej pomoci cestovným kanceláriám a ich klientom. Cieľom príspevku je analyzovať mechanizmus finančnej pomoci malým a stredným podnikom (malým zamestnávateľom) v rámci úverových programov Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s.

Kľúčové slová

úvery, stredné podniky, mechanizmus finančnej pomoci

Abstract

An important role in helping Slovak entrepreneurs to cope with the challenges of the coronavirus pandemic also plays an important role the Slovenská záručná a rozvojová banka, a.s., which provides loans to small and medium-sized enterprises within the Entrepreneur 2020 and Loan SIH loan programs and is also the administrator of state assistance to travel agencies and their clients. The aim of the paper is to analyze the mechanism of financial assistance to small and medium-sized enterprises (small employers) within the credit programs by Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s.

Key words

loans, medium-sized enterprises, the mechanism of financial assistance

JEL classification

G21

1 Úvod

Na zmiernenie negatívnych následkov pandémie a na podporu udržania prevádzky v malých podnikoch alebo stredných podnikoch (malý zamestnávateľ) Ministerstvo financií Slovenskej republiky v súlade so zákonom č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v znení neskorších predpisov, poskytovalo finančnú pomoc. Finančná pomoc sa poskytovala prostredníctvom inštitúcií – sprostredkovateľov pomoci, ktorými sú Exportno-importná banka Slovenskej republiky a Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok, na základe a za podmienok ustanovených zákonom o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a zmluvou medzi ministerstvom financií a sprostredkovateľom pomoci.

Finančnú pomoc možno poskytnúť vo forme:

- záruky za úver poskytnutý sprostredkovateľom pomoci,

¹ Ekonomická univerzita v Bratislave, Fakulta hospodárskej informatiky, Katedra účtovníctva a audítorstva, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava, e-mail: olga.kadlecikova@euba.sk.

- úhrady úroku z úveru, teda bonifikáciou úroku poskytnutého sprostredkovateľom pomoci.

Záruka za úver poskytnutý sprostredkovateľom pomoci je záväzok Ministerstva financií Slovenskej republiky voči malému zamestnávateľovi, že uspokojí jeho záväzok zo zmluvy o úvere, uzavretej medzi sprostredkovateľom pomoci a malým zamestnávateľom, ak ho malý zamestnávateľ neplní; táto záruka nie je štátnou zárukou podľa osobitného predpisu. Záruku možno poskytnúť, ak ku dňu podpisu zmluvy o úvere:

- nejde o malého zamestnávateľa, ktorý je osobou, ktorá má na sprostredkovanie zamestnania za úhradu oprávnenie vydané podľa zákona o živnostenskom podnikaní alebo agentúrou dočasného zamestnávania,
- neeviduje voči malému zamestnávateľovi
 - Sociálna poisťovňa pohľadávky na poistnom na sociálne poistenie alebo pohľadávky na povinných príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie po lehote splatnosti viac ako 180 dní alebo
 - zdravotná poisťovňa pohľadávky na poistnom na povinné verejné zdravotné poistenie po lehote splatnosti viac ako 180 dní,
- nebolo voči malému zamestnávateľovi začaté konkurzné konanie alebo reštrukturalizácia a
- malý zamestnávateľ spĺňa ďalšie podmienky určené sprostredkovateľom pomoci.

Bonifikáciu úroku možno poskytnúť malému zamestnávateľovi zo štátneho rozpočtu, ak malý zamestnávateľ:

- v období určenom v zmluve o úvere, uzavretej medzi sprostredkovateľom pomoci a malým zamestnávateľom, udrží úroveň zamestnanosti určenú v zmluve o úvere a
- na konci obdobia určeného v zmluve o úvere nebude mať záväzky na poistnom na sociálne poistenie, na povinných príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie alebo na poistnom na povinné verejné zdravotné poistenie po lehote splatnosti voči Sociálnej poisťovni alebo zdravotnej poisťovni nad výšku určenú v zmluve o úvere.

Sprostredkovateľ pomoci zodpovedá za:

- dodržanie podmienok poskytnutia záruky za úver,
- dodržanie podmienok poskytnutia bonifikácie úroku,
- vrátenie bonifikácie úroku pri nedodržaní podmienok poskytnutia bonifikácie úroku.

Kontrolu dodržiavania podmienok poskytovania finančnej pomoci vykonáva Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Ministerstvo financií je oprávnené požadovať od sprostredkovateľa pomoci všetky podklady na kontrolu dodržiavania podmienok poskytovania finančnej pomoci.

Ak ministerstvo financií pri výkone kontroly zistí nedostatky v činnosti sprostredkovateľa pomoci spočívajúce v nedodržaní podmienok poskytnutia záruky za úver, môže uložiť sprostredkovateľovi pomoci v závislosti od závažnosti porušenia povinnosti a dĺžky trvania protiprávneho stavu pokutu až do výšky dvojnásobku sumy úveru, za ktorý bola poskytnutá takáto záruka. Ak ministerstvo financií pri výkone kontroly zistí nedostatky v činnosti sprostredkovateľa pomoci spočívajúce v nedodržaní podmienok bonifikácie úroku, uloží sprostredkovateľovi pomoci povinnosť vrátiť do štátneho rozpočtu sumu vo výške neoprávnene poskytnutej bonifikácie úroku.

Ak Ministerstvo financií Slovenskej republiky plní záväzok zo záruky za úver za malého zamestnávateľa voči sprostredkovateľovi pomoci, vzniká mu pohľadávka voči malému zamestnávateľovi v rozsahu tohto plnenia. Malý zamestnávateľ je povinný splatiť ministerstvu financií pohľadávku z realizovanej záruky spolu s úrokom podľa Oznámenia Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb.

Cieľom príspevku je analyzovať mechanizmus finančnej pomoci malým a stredným podnikom (malým zamestnávateľom) v rámci úverových programov poskytovaných

Slovenskou záručnou a rozvojovou bankou, a. s., ako sprostredkovateľom finančnej pomoci na zmiernenie negatívnych následkov pandémie a na podporu udržania prevádzky.

Vzhľadom k stanovenému cieľu vedeckej state boli analyzované príslušné právne normy upravujúce mechanizmus finančnej pomoci malým a stredným podnikateľom. Ako zdrojové dáta boli použité aj publikované príspevky (Blahušiaková, 2021), (Lovciová, 2021), (Meluchová, Mateášová, 2021) ako aj (Vašeková, 2021). Na zber údajov bola použitá metóda selekcie a metóda analýzy a pre vyhodnotenie získaných podkladov metódy analýzy a syntézy.

2 Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., ako špecifický subjekt finančného trhu a jej postavenie ako sprostredkovateľa finančnej pomoci

Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., bola založená v roku 1991 Ministerstvom financií Slovenskej republiky ako štátny peňažný ústav. Právna forma banky bola transformovaná dňa 1. októbra 2002 zo štátneho peňažného ústavu na akciovú spoločnosť v súlade s požiadavkami § 121 ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zmien a doplnkov. Jediným akcionárom je štát, ktorý svoje akcionárske práva vykonáva prostredníctvom Ministerstva financií Slovenskej republiky. Banka je zameraná najmä na rozvoj malého a stredného podnikania na Slovensku.

Na základe povolenia udeleného Národnou bankou Slovenska vykonáva Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s. tieto činnosti:

- poskytovanie úverov,
- investovanie do cenných papierov na vlastný účet,
- obchodovanie na vlastný účet:
- s finančnými nástrojmi peňažného trhu v eurách a v cudzej mene,
- s finančnými nástrojmi kapitálového trhu v eurách a v cudzej mene,
- poskytovanie záruk,
- poskytovanie bankových informácií,
- poskytovanie poradenských služieb v oblasti podnikania,
- poskytovanie platobných služieb a zúčtovanie,
- prijímanie vkladov od 1. 11. 2009.

Okrem týchto činností má Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., udelené bankové povolenie aj na zmenárenskú činnosť, finančné sprostredkovanie a prenájom bezpečnostných schránok, avšak tieto činnosti banka nevykonáva.

Zameranie činnosti Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s., významne ovplyvnil vznik pandémie. V tomto období Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., zohráva dôležitú úlohu pri pomoci, ktorá poskytuje úvery malým a stredným podnikom v rámci úverových programov Podnikateľ 2020 a Úver SIH a súčasne je aj administrátorom pomoci štátu cestovným kanceláriám a ich klientom. Špeciálny produkt Podnikateľ 2020 bol spustený v apríli roku 2020. V rámci tohto produktu bolo prioritou schváliť žiadosti najmä podnikateľom, ktorí museli zatvoriť svoje prevádzky. Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., prijímala žiadosti o Prevádzkový úver Podnikateľ 2020 až do 30. 6. 2022.

V auguste 2021 v spolupráci so Slovak Investment Holding a ďalšími bankami sa Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., prostredníctvom nového produktu Úver SIH zapojila do projektu, ktorý napomáha podnikom zmierniť negatívne dôsledky pandémie a preklenúť výpadky príjmu v období krízových opatrení. Pomoc v podobe preklenovacieho úveru je určená malým a stredným podnikom. V schéme SIH antikورونا záruky sú vytvorené podmienky aj pre menšie podniky, pre ktoré bolo náročné získať potrebnú finančnú pomoc. Hlavným účelom úveru je najmä podpora udržania zamestnanosti a pomoc vysporiadať sa podnikom s obmedzeným prístupom ku kapitálu, spôsobený núteným zatvorením prevádzky

alebo obmedzením prevádzky. Úver sa poskytuje formou záruky za úvery a odpustenia poplatku za záruku.

Zmluvu o podmienkach poskytovania finančnej pomoci pre malé podniky a stredné podniky podpísalo Ministerstvo financií Slovenskej republiky a Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., dňa 15. apríla 2020 s cieľom zabezpečiť realizáciu programu poskytovania finančnej pomoci ministerstva prostredníctvom banky na účely podpory udržania prevádzky a zamestnanosti v malých podnikoch a stredných podnikoch počas nepriaznivého obdobia spôsobeného pandemiou COVID-19 na súhrnnú výšku poskytnutých úverov, za ktoré bola prevzatá záruka, a/ alebo ku ktorým sa poskytuje bonifikácia úroku, ktorá nepresiahne sumu 20 mil. eur, pri sume realizovaných záruk 10,2 mil. eur. Táto suma poskytovaných úverov, z dôvodu záujmu podnikateľských subjektov, bola spresnená Dodatkom č. 1 uzatvoreným 10. júla 2020 na sumu 40 mil. eur, pri sume realizovaných záruk 20,4 mil. eur.

Malý či stredný podnik alebo samostatne zárobkovo činná osoba môže zo Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s., získať úver od 10-tisíc do 350-tisíc eur. Ide o finančné prostriedky na to, aby preklenuli náročné obdobie svojho podnikania spôsobené pandemiou. Splatnosť zvýhodneného úveru je tri roky s pevne fixovanou úrokovou sadzbou vo výške 4,00 % p. a., pričom bonifikácia úroku podnikateľovi tento úrok môže znížiť na 0 %. Prvý rok pritom podnikateľ istinu úveru nemusí splácať. Úver je možné získať bez založenia svojho majetku, v závislosti od posúdenia bankou.

Na získanie bonifikácie úroku musí firma alebo samostatne zárobkovo činná osoba minimálne prvých dvanásť mesiacov udržať svoju podnikateľskú činnosť, zamestnanosť a na konci tohto ročného obdobia nesmie mať dlhy na sociálnych a zdravotných odvodoch.

Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., poskytovala v rámci realizácie finančnej pomoci úvery malým a stredným podnikom v rámci úverového antikورونا programu s názvom Podnikateľ 2020.

V súlade s nariadením komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy, sa za malé a stredné podniky považujú podniky, ktoré v jednotlivých kategóriách spĺňajú tieto kritéria:

- Kategóriu mikropodnikov, malých a stredných podnikov tvoria podniky, ktoré zamestnávajú menej ako 250 osôb a ktorých ročný obrat nepresahuje 50 mil. eur a/alebo celková ročná bilančná suma vykázaná v súvahe nepresahuje 43 mil. eur.
- V rámci kategórie malých a stredných podnikov sa malý podnik definuje ako podnik, ktorý zamestnáva menej ako 50 osôb a ktorého ročný obrat a/alebo celková ročná bilančná suma nepresahuje 10 mil. eur.
- V rámci kategórie malých a stredných podnikov sa mikropodnik definuje ako podnik, ktorý zamestnáva menej ako 10 osôb a ktorého ročný obrat a/alebo celková ročná bilančná suma nepresahuje 2 mil. eur.

Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., poskytovala Prevádzkový úver Podnikateľ 2020 na podporu udržania prevádzky a zamestnanosti malému zamestnávateľovi, ktorý je malým alebo stredným podnikom, s možnosťou získania finančnej pomoci Ministerstva financií Slovenskej republiky podľa zákona č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v znení neskorších predpisov, a to vo forme záruky za úver a úhrady úroku z úveru, teda bonifikácie úroku.

Cieľom je zmiernenie negatívnych následkov pandémie a podpora udržania prevádzky malých a stredných podnikov poskytnutím finančnej pomoci, podpora malého a stredného podnikania formou úhrady prevádzkových a investičných nákladov súvisiacich s udržaním prevádzky zamestnanosti, splatenia záväzkov voči Sociálnej poisťovni a zdravotným poisťovňam.

Príjemcami úveru môžu byť:

- malí a strední podnikatelia, ktorí vykonávajú podnikateľskú činnosť v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, v znení neskorších predpisov a ktorí
- spĺňajú všetky nasledovné kritéria pre získanie záruky za úver:
 - vykonávajú svoju činnosť aspoň jedno ukončené (ucelené) účtovné obdobie pred podaním žiadosti o úver,
 - nemajú uvedené v predmete činnosti činnosť agentúry dočasného zamestnávania a/alebo sprostredkovanie zamestnania za úhradu,
 - Sociálna a zdravotné poisťovne neevidujú voči malému a strednému podniku:
 - Sociálna poisťovňa pohľadávky na poistnom na sociálne poistenie alebo pohľadávky na povinných príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie po lehote splatnosti viac ako 180 dní,
 - zdravotná poisťovňa pohľadávky na poistnom na povinné verejné zdravotné poistenie po lehote splatnosti viac ako 180 dní,
 - nebolo voči malému a strednému podniku začaté konkurzné konanie alebo reštrukturalizácia a
 - spĺňajú ďalšie podmienky určené Slovenskou záručnou a rozvojovou bankou, a. s., pre Prevádzkový úver Podnikateľ 2020.

Účelom Prevádzkového úveru Podnikateľ 2020 je financovanie prevádzkových nákladov súvisiacich s udržaním prevádzky a zamestnanosti, financovanie investícií do hmotného a/alebo nehmotného majetku súvisiacich s udržaním prevádzky a zamestnanosti, splatenie záväzkov voči Sociálnej poisťovni a/alebo zdravotným poisťovňam.

Finančná pomoc poskytnutá s Prevádzkovým úverom Podnikateľ 2020 je určená malým a stredným podnikom vo všetkých sektoroch okrem:

- a) pomoci v prospech malých a stredných podnikov pôsobiacich v sektore rybolovu a akvakultúry,
- b) pomoci poskytovanej malým a stredným podnikom pôsobiacim v oblasti prvovýroby poľnohospodárskych výrobkov;
- c) pomoci poskytovanej malým a stredným podnikom pôsobiacim v sektore spracovania a marketingu poľnohospodárskych výrobkov, a to v týchto prípadoch:
 - ak je výška pomoci stanovená na základe ceny alebo množstva takýchto výrobkov kúpených od prvovýrobcov alebo výrobkov umiestnených na trhu príslušnými podnikmi;
 - ak je pomoc podmienená tým, že bude čiastočne alebo úplne postúpená prvovýrobcom;
- d) pomoci na činnosti súvisiace s vývozom do tretích krajín alebo členských štátov, konkrétne pomoci priamo súvisiacej s vyváženými množstvami, na zriadenie a prevádzkovanie distribučnej siete alebo inými bežnými výdavkami súvisiacimi s vývoznou činnosťou;
- e) pomoci, ktorá je podmienená uprednostňovaním používania domáceho tovaru pred dovážaným.

Výška úveru mohla byť povolená najviac v sume zodpovedajúcej 50 % celkového obratu klienta za rok 2019, pričom minimálna výška úveru je 10 000 eur a maximálna výška úveru 350 000 eur. Úver mohol byť čerpaný jednorazovo alebo aj postupne.

Maximálna splatnosť úveru je 3 roky odo dňa jeho prvého čerpania, pričom na splácanie istiny a úroku sa poskytuje odklad na obdobie 12 mesiacov odo dňa prvého čerpania úveru.

Úroková sadzba úveru je vo výške 4 % p. a. ako pevná úroková sadzba fixovaná na celé obdobie splatnosti úveru. Úrok je možné na celé obdobie splatnosti úveru bonifikovať v celej jeho výške, ak malý a stredný podnik:

a) v období 12 mesiacov odo dňa prvého čerpania úveru udrží úroveň priemerného stavu zamestnancov oproti priemernému stavu zamestnancov za 12 mesiacov predchádzajúcich mesiacu, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie obchodu; táto podmienka sa považuje za splnenú, ak k zníženiu priemerného stavu riadnych zamestnancov v sledovanom období dôjde z dôvodu nepredvídateľných okolností (smrť riadneho zamestnanca a pod.), ktoré nastali v priebehu posledných dvoch mesiacov sledovaného obdobia a ktoré je možné náležite preukázať,

b) na konci obdobia, ktoré uplynie 12 mesiacov odo dňa prvého čerpania úveru:

- nebude mať žiadne záväzky po lehote splatnosti viac ako 1 mesiac na poistnom na sociálne poistenie, na povinných príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie alebo na poistnom na povinné verejné zdravotné poistenie voči Sociálnej poisťovni alebo zdravotnej poisťovni, ak v čase poskytnutia úveru tvorili takéto jeho záväzky sumu nižšiu, ako bola suma poskytnutého úveru,
- nebude mať vyššie záväzky na poistnom na sociálne poistenie, na povinných príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie alebo na poistnom na povinné verejné zdravotné poistenie voči Sociálnej poisťovni alebo zdravotnej poisťovni, ako bola suma takýchto záväzkov v čase podania žiadosti o úver a znížená o sumu poskytnutého úveru, pričom na tieto záväzky má s príslušnou poisťovňou dohodnutý splátkový kalendár, ktorý dodržiava.

Na úvery poskytnuté v rámci programu Prevádzkový úver Podnikateľ 2020 sa vzťahuje záruka poskytnutá Ministerstvom financií Slovenskej republiky.

V súvislosti s poskytnutím úveru Podnikateľ 2020 požadovala Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., od svojich klientov tieto podklady:

Žiadateľ o poskytnutie úveru predkladá banke žiadosť na tlačive „Žiadosť o poskytnutie Prevádzkového úveru PODNIKATEĽ 2020“, ku ktorému žiadateľ predkladá:

- čestné vyhlásenie spolu s prehľadom a úplnými informáciami o celkovej pomoci de minimis prijatej počas predchádzajúcich 2 fiškálnych rokov a počas prebiehajúceho fiškálneho roku od iných poskytovateľov, resp. iných schém pomoci de minimis ku dňu podania žiadosti o poskytnutie obchodu,
- čestné vyhlásenie o stave záväzkov žiadateľa voči Sociálnej poisťovni a zdravotným poisťovňam spolu s prehľadom ich výšky a splatnosti, ku dňu podania žiadosti poskytnutie obchodu,
- čestné vyhlásenie spolu s prehľadom a úplnými informáciami o stave zamestnancov a výške ročných odvodov za zamestnancov, ku dňu podania žiadosti o poskytnutie obchodu,
- čestné vyhlásenie o zatvorení prevádzky, v prípade zatvorenej prevádzky na základe príslušných opatrení prijatých Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, resp. čestné vyhlásenie o inom obmedzení prevádzky alebo iného dopadu v súvislosti s mimoriadnymi opatreniami kvôli pandémie,
- čestné vyhlásenie, že nepatrí do skupiny podnikov, ktoré sú považované za jediný podnik, alebo ak do takejto skupiny patrí, predloží údaje o prijatej pomoci de minimis za všetkých členov skupiny podnikov, ktoré s ním tvoria jediný podnik,
- čestné vyhlásenie, že žiadateľ nie je podnikom v ťažkostiach 3,
- žiadosť o poskytnutie finančnej pomoci.

Vďaka podpore štátu bolo od začiatku spustenia úverového antikورونا programu Podnikateľ 2020 Slovenskou záručnou a rozvojovou bankou, a. s., poskytnutých dohromady viac ako 300 úverov s možnosťou bonifikácie sadzby a nulového úročenia. Tieto úvery majú

zvýhodnené úročenie s pevnou úrokovou sadzbou počas celého trvania úveru. Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., poskytla od spustenia úverového programu Podnikateľ 2020 slovenským firmám a živnostníkom úvery v celkovej výške viac ako 30 miliónov eur.

V začiatkoch pandémie COVID-19 pripravil Slovak Investment Holding, a. s., finančný nástroj SIH antikورونا záruka na podporu malých a stredných podnikov s cieľom podporiť ich prevádzkové potreby počas pandémie koronavírusu. Slovak Investment Holding, a. s., je akciová spoločnosť v 100-percentnom vlastníctve Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s., a teda konečným vlastníkom je Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Je partnerskou inštitúciou Európskej investičnej banky v rámci implementácie Investičného plánu pre Európu. Cieľom tohto partnerstva je sprostredkovávanie informácií verejným a súkromným inštitúciám na Slovensku o finančných a poradenských službách Európskej investičnej banky ponúkaných v rámci Európskeho fondu pre strategické investície a Európskeho investičného poradenského centra. Hlavným cieľom spoločnosti Slovak Investment Holding, a. s., je podpora verejných a súkromných investícií v strategických sektoroch na Slovensku. Tento cieľ napĺňa prostredníctvom svojich štyroch základných činností: National Development Fund II., National Development Fund I., European Investment Advisory, Slovak Asset Management, Venture to Future Fund.

Zvýhodnené preklenovacie úvery SIH antikورونا záruka sú poskytované prostredníctvom bánk pôsobiacich v Slovenskej republike. Prvé zmluvy s bankami zapojenými do implementácie nástroja boli podpísané v apríli 2020. Do programu SIH antikورونا záruka 1 sú zapojené tieto banky:

- Oberbank AG pobočka zahraničnej banky v Slovenskej republike,
- Slovenská sporiteľňa, a. s.,
- UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., pobočka zahraničnej banky,
- Československá obchodná banka, a. s.,
- Všeobecná úverová banka, a. s.,
- OTP Banka Slovensko, a. s. (od 1. októbra 2021 sa spojila s Československou obchodnou bankou, a. s.),
- Tatra banka, a. s. a
- BKS Bank AG, pobočka zahraničnej banky v Slovenskej republike.

Finančný nástroj zahŕňa aj prvok úrokovej dotácie do výšky 4 % p. a., ktorá bude priznaná klientovi, ak klient zachová v sledovanom období úroveň zamestnanosti. Týmto nástrojom na seba prebrala Slovak Investment Holding, a. s., časť úverových rizík od bánk z nových úverov pre malé a stredné podniky postihnuté pandemiou koronavírusu. Konečné úvery mohli byť vďaka SIH antikورونا záruke i bezúročné. Na základe záruky mohla byť maximálna výška jedného úveru takmer 1,2 milióna eur a úrok lacnejší o 50 %. Do konca roka 2021 bolo prostredníctvom SIH antikورونا záruka 1 poskytnutých 3 727 úverov v celkovom objeme 516,7 mil. eur.

V nadväznosti na SIH antikورونا záruka 1 pripravil Slovak Investment Holding, a. s., druhý, tentokrát však dočasný finančný nástroj SIH antikورونا záruka 2, riadiaci sa dočasným rámcom štátnej pomoci pre opatrenia proti pandémie COVID-19. Do tohto nástroja bolo zapojených jedenásť bánk, a to:

- Všeobecná úverová banka, a. s.,
- Slovenská sporiteľňa, a. s.,
- Tatra banka, a. s.,
- UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., pobočka zahraničnej banky,
- Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s.,
- Československá obchodná banka, a. s.,

- OTP Banka Slovensko, a. s. (od 1. októbra 2021 sa spojila s Československou obchodnou bankou, a. s.),
- BKS Bank AG, pobočka zahraničnej banky v Slovenskej republike,
- Oberbank AG pobočka zahraničnej banky v Slovenskej republike,
- Poštová banka, a. s. a
- J & T BANKA, a. s., pobočka zahraničnej banky.

SIH antikورونا záruka 2 je financovaný zo zdrojov Operačného programu Integrovaná infraštruktúra ako aj zo zdrojov štátnych finančných aktív. Prostredníctvom SIH antikورونا záruka 2, financovaného zo zdrojov Operačného programu Integrovaná infraštruktúra, bolo do konca roku 2021 poskytnutých 3 304 úverov v celkovom objeme 204 mil. eur. Prostredníctvom SIH antikورونا záruka 2, financovaného zo štátnych finančných aktív, bolo do konca roku 2021 poskytnutých 4 140 úverov v celkovej výške 402,8 mil. eur. Celkový objem úverov poskytnutých prostredníctvom nástrojov SIH antikورونا záruka dosiahol ku koncu roku 2021 1,1 mld. eur.

Tento finančný nástroj pozostával zo záruk pre slovenské banky, ktorými Slovak Investment Holding, a. s., na seba preberá od bánk 90 % časti úverového rizika z nových úverov prostredníctvom svojich fondov I. a II. Nové preklenovacie úvery (počas prvého roka zahŕňajúce odklad splátok istiny aj úroku) majú splatnosť 2 až 6 rokov a maximálnu výšku 2 milióny eur. Maximálne úrokové sadzby, za podmienky udržania zamestnanosti, boli stanovené pre mikropodniky vo výške 3,9 % p. a. a pre ostatné podniky 1,9 % p. a.

SIH antikورونا záruka 2 pozostávala zo SIH antikورونا záruky 2a a SIH antikورونا záruky 2b. SIH antikورونا záruku 2a poskytovala Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s. v spolupráci s National Development Fund II. SIH antikورونا záruku 2b poskytovala rovnako Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., ale v spolupráci s National Development Fund I.

Obe záruky sa zameriavali na preklopenie nepriaznivého obdobia krízy spôsobenej pandemiou COVID-19 a podporenie finančnej kondície, likvidity a peňažného toku podnikov a zamestnancov, zabránenie kolapsu podnikateľského prostredia.

Zásadný rozdiel medzi týmito dvomi zárukami je ten, že záručný nástroj SIH antikورونا záruka 2a bol zameraný na pomoc mikropodnikom a malým a stredným podnikom a SIH antikورونا záruka 2b bol zameraný na malé a stredné podniky a veľké podniky, ostatné kritériá a podmienky mali stanovené v jednotlivých schémach pomoci.

Obe záruky spočívali v záruke za úver a odpustení poplatku za záruku – bonifikácie úroku.

Základné informácie o úvere – pomoc vo forme záruky:

- minimálna doba splatnosti bola 2 roky a maximálna 6 rokov (odo dňa prvého čerpania),
- splácanie istiny a úroku s odkladom splácania na obdobie 12 mesiacov odo dňa prvého čerpania úveru (úver sa počas odkladu splátok úročí), za podmienok:
 - odklad splácania sa realizuje za komerčných podmienok, t. j. úver sa bude počas odkladu splátok úročiť,
 - odložené úroky sa v plnej výške premietnu do splátok úveru – po uplynutí obdobia odkladu splácania úrokov banka vygeneruje samostatný splátkový plán,
 - bez odkladu splácania so splácaním istiny a úrokov z úveru podľa splátkového plánu dohodnutého v úverovej zmluve;
- minimálna výška úveru bola 10 000 eur a maximálna 500 000 eur, ak je žiadateľ mikropodnik, 2 000 000 eur, ak je žiadateľ malý a stredný podnik a veľký podnik,
- úver sa čerpal jednorazovo alebo postupne do 6 mesiacov odo dňa uzavretia úverovej zmluvy,

- úroková sadzba bola stanovená ako fixovaná na celé obdobie splatnosti úveru max. 1,9 % p. a., ak bol žiadateľ malý a stredný podnik a veľký podnik a max. 3,9 % p. a., ak bol žiadateľ mikropodnik,
- poplatok za záruku bol stanovený v závislosti od typu žiadateľa dĺžky trvania úveru,
- pomoc vo forme záruk za úver mohla byť poskytnutá vo výške max. 90 % istiny úveru v trvaní od 2 do 6 rokov v závislosti od splatnosti úveru.

Základné informácie o úvere – pomoc vo forme odpustenia poplatku za záruku:

- podnik v období 12 mesiacov odo dňa prvého čerpania úveru udržal priemernú úroveň zamestnanosti zamestnancov oproti priemernému stavu zamestnancov za 12 mesiacov predchádzajúcich mesiacu, v ktorom bola podaná žiadosť o úver, vynásobenú koeficientom stanoveným v zmluve, pričom:
 - údaje o počte zamestnancov sa vyjadrujú v celých číslach tak, že počet zamestnancov v predchádzajúcom období sa zaokrúhľuje matematicky, smerom nadol a počet zamestnancov v sledovanom období sa zaokrúhľuje matematicky smerom nahor),
 - podmienka sa považuje za dodržanú, ak k zníženiu priemerného stavu zamestnancov v sledovanom období dôjde z dôvodu nepredvídateľných okolností (smrť zamestnanca a pod.), ktoré nastali v priebehu posledných troch mesiacov sledovaného obdobia a ktoré je možné náležite preukázať,
 - podmienka sa považuje za nedodržanú, ak sa zmení pomer medzi počtom zamestnancov v pracovnom pomere a počtom zamestnancov mimo pracovného pomeru, za súčasného poklesu počtu zamestnancov v pracovnom pomere,
- v prípade, že klient mal v čase poskytnutia úveru záväzky po lehote splatnosti viac ako 1 mesiac na sociálnych alebo zdravotných odvodoch, vďaka poskytnutému úveru takéto záväzky uhradí.

Európsky investičný fond, ktorý je súčasťou skupiny Európskej investičnej banky, poskytol v marci 2022 Slovenskej záručnej a rozvojovej banke, a. s., záručný rámec na podporu rýchlejšieho zotavenia malých a stredných podnikov na Slovensku z následkov pandémie COVID-19. Od marca do decembra roku 2022 poskytla Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., aj úvery so zárukou Európskeho investičného fondu 179 malým a stredným podnikom, v celkovej výške viac ako 30 mil. eur, s priemernou výškou úveru 169 tis. eur. Výhodou týchto úverov bolo, že až do výšky 200 000 eur ich nebolo potrebné zabezpečiť. Nad túto sumu bolo od firiem vyžadované minimálne zabezpečenie. Najviac čerpaných úverov bolo v sektoroch obchodu, priemyselnej výroby, stavebníctva a služieb. Väčšina úverov bola čerpaná na prevádzkové účely, investičné úvery tvorili tretinu objemu všetkých úverov. Záruka Európskeho investičného fondu tvorila 70 % istiny úverov. Úverový program bol ukončený v decembri 2022. Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., rokuje o nových úverových programoch s garanciou Európskeho investičného fondu aj na nasledujúce trojročné obdobie.

3 Záver

Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., a Ministerstvo financií Slovenskej republiky podpísali dňa 15. apríla 2020 zmluvu o podmienkach poskytovania finančnej pomoci pre malé podniky a stredné podniky s cieľom zabezpečiť realizáciu programu poskytovania finančnej pomoci Ministerstva financií Slovenskej republiky prostredníctvom banky na účely podpory udržania prevádzky a zamestnanosti v malých podnikoch a stredných podnikoch počas nepriaznivého obdobia spôsobeného pandemiou COVID-19, na súhrnnú výšku poskytnutých úverov, za ktoré bola prevzatá, alebo ku ktorým sa poskytuje bonifikácia úroku, ktorá nepresiahne sumu 20 mil. eur, pri sume realizovaných záruk 10,2 mil. eur. Táto suma poskytovaných úverov, z dôvodu záujmu podnikateľských subjektov, bola spresnená

Dodatkom č. 1 ku zmluve o podmienkach poskytovania finančnej pomoci pre malé podniky a stredné podniky, uzatvoreným 10. júla 2020 na sumu 40 mil. eur, pri sume realizovaných záruk 20,4 mil. eur. Tento úverový produkt bol Slovenskou záručnou a rozvojovou bankou, a. s., poskytovaný v priebehu rokov 2021 až 2022 v nadväznosti na predĺženie schémy pomoci De Minimus na podporu udržania prevádzky a zamestnanosti malých a stredných podnikateľov na účely preklenutia nepriaznivého obdobia spôsobeného pandemiou COVID-19. Poskytovanie tohto úverového produktu bolo v podmienkach Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s., ukončené k 30. júnu 2022.

Ďalším produktom na podporu podnikania v čase pandémie, ktoré Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., zaradila do svojho úverového portfólia bol Úver SIH určený malým alebo stredným podnikom, vrátane mikropodnikov a veľkým podnikom, na podporu naplnenia základnej úrovne potrieb likvidity, s možnosťou získania finančnej pomoci od National Development Fund I a National Development Fund II, vo forme záruky za úver a odpustenia poplatku za záruku po splnení stanovených podmienok na jej odpustenie. Účelom úveru sú investičné a prevádzkové výdavky, vrátane daňových, colných a odvodových záväzkov, t. j. splatenie záväzkov voči Sociálnej poisťovni a zdravotným poisťovniam, daňovému úradu, colnej správe a neuhradené prevádzkové náklady, ktoré vznikli ešte pred podaním žiadosti o úver, ak ich splatnosť pripadá úplne alebo čiastočne na obdobie od vyhlásenia mimoriadnej situácie. Poskytovanie tohto úverového produktu bolo v podmienkach Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s., ukončené k 31. decembru 2021.

Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., od 1. marca 2022 zaradila do svojho úverového portfólia aj produkt Úver so zárukou EIF – Európskeho investičného fondu pre malé a stredné podnikateľov, vrátane mikropodnikov na základe dohody o záruke v rámci Paneurópskeho záručného fondu v reakcii na COVID-19, uzavretej dňa 20. decembra 2021 medzi Európskym investičným fondom ako ručiteľom a Slovenskou záručnou a rozvojovou bankou, a. s., ako sprostredkovateľom.

Záruka EIF – Európskeho investičného fondu využíva podporu z Paneurópskeho záručného fondu, ktorý zriadili niektoré členské štáty Európskej únie s cieľom reagovať na hospodársky dopad spôsobený prepuknutím pandémie COVID-19. Fond je určený na podporu malých a stredných podnikateľov k financovaniu, znížením požadovanej úrovne zabezpečenia úveru v prípade poskytnutia záruky Európskym investičným fondom. Poskytovanie tohto úverového produktu bolo v podmienkach Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s., ukončené k 31. decembru 2022.

Príspevok bol spracovaný v rámci riešenia grantovej úlohy VEGA č. 1/0121/21 *Analýza vplyvu krízy súvisiacej s COVID-19 na finančné zdravie subjektov v Slovenskej republike*

Literatúra

- [1] Blahušiaková, M. (2021). The Impact of COVID-19 Pandemic on Macroeconomic Environment. *Vplyv pandémie COVID-19 na ekonomiku, účtovnú prax, výskum a kvalitu vzdelávania: zborník vedeckých statí z vedeckého webinára. Bratislava 12. novembra 2021*, 12-18.
- [2] Lovciová, K. (2021). Measures to Support Employment in the Period of COVID-19. *Vplyv pandémie COVID-19 na ekonomiku, účtovnú prax, výskum a kvalitu vzdelávania: zborník vedeckých statí z vedeckého webinára, Bratislava 12. novembra 2021*, 36-41.
- [3] Meluchová, J., Mateášová, M. (2021). The impact of the Coronation Crisis on Legislative Changes in the Field of Accounting and Taxes. *Vplyv pandémie COVID-19 na ekonomiku, účtovnú prax, výskum a kvalitu vzdelávania: zborník vedeckých statí z vedeckého webinára, Bratislava 12. novembra 2021*, 42-49.

-
-
- [4] Nariadenie komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy. Ú. v. ES L 187 26.6.2014, s. 1.
- [5] Vašeková, M. (2021). The Impact of COVID-19 Pandemic on the Financial Decision of the Company's Management. *Vplyv pandémie COVID-19 na ekonomiku, účtovnú prax, výskum a kvalitu vzdelávania: zborník vedeckých statí z vedeckého webinára. Bratislava 12. novembra 2021*, 56-61.
- [6] Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.
- [7] Zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.
- [8] Zákon č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v znení neskorších predpisov.
- [9] Zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.